

Brusel 13. května 2024
(OR. en)

9769/24

JEUN 104
SOC 348
FREMP 235
ONU 62
EDUC 162

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Závěry Rady a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, o evropských a mezinárodních politických programech týkajících se dětí, mládeže a práv dětí

Delegace naleznou v příloze výše uvedené závěry ve znění schváleném Radou pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport na zasedání konaném ve dnech 13. a 14. května 2024.

Závěry Rady a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, o evropských a mezinárodních politických programech týkajících se dětí, mládeže a práv dětí

RADA A ZÁSTUPCI VLÁD ČLENSKÝCH STÁTŮ, ZASEDAJÍCÍ V RADĚ,

PŘIPOMÍNÁJÍCE, ŽE:

1. Evropská unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů, jakož i mezigenerační solidaritou¹;
2. je zakázána diskriminace dítěte nebo jeho rodičů nebo poručníků či opatrovníků, založená zejména na pohlaví², rase, barvě pleti, etnickém nebo sociálním původu, genetických rysech, jazyku, náboženském vyznání nebo přesvědčení, politických nebo jakýchkoli jiných názorech, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, zdravotním postižení, věku nebo sexuální orientaci nebo genderové identitě. Určité skupiny dětí jsou zvláště zranitelné a trpí socio-ekonomickým vyloučením a diskriminací;

¹ Článek 2 a čl. 3 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii.

² Soudní dvůr Evropské unie se usnesl na tom, že oblast působnosti zásady rovného zacházení s muži a ženami nelze omezit na zákaz diskriminace založené na skutečnosti, že osoba je jednoho či druhého pohlaví. S přihlédnutím k účelu a povaze práv, která se snaží chránit, se vztahuje rovněž na diskriminaci plynoucí ze změny pohlaví osoby. Viz 3. bod odůvodnění směrnice 2006/54/ES. Vzhledem k oblasti působnosti směrnice je toto ustanovení relevantní pouze pro rodiče nebo poručníka či opatrovníka dítěte.

3. cílem Evropské unie je chránit práva dítěte. Při všech činnostech týkajících se dětí, ať už uskutečňovaných veřejnými orgány nebo soukromými institucemi, musí být prvořadým hlediskem nejvlastnější zájem dítěte. Děti mají právo na ochranu a péči nezbytnou pro jejich osobní pohodu. Mají právo svobodně vyjadřovat své názory. V záležitostech, které se jich dotýkají, se k těmto názorům musí přihlížet s ohledem na jejich věk a vyspělost³;
4. činnost Evropské unie je mimo jiné zaměřena na podporu účasti mladých lidí na demokratickém životě Evropy;
5. cílem Strategie EU pro práva dítěte je vybudovat co nejlepší život pro děti v Evropské unii a na celém světě, podporovat rozvoj, ochranu a prosazování práv dítěte v EU a na celosvětové úrovni, jakož i podporovat a zlepšovat inkluzivní a systémovou účast dětí na místní, regionální, celostátní a unijní úrovni, například prostřednictvím nové platformy EU pro účast dětí. Tato strategie zohledňuje práva a úlohu dětí v naší společnosti a staví děti a jejich nejvlastnější zájem do centra pozornosti politik EU, zejména zdůrazněním významu účasti dětí na politickém a demokratickém životě⁴;

³ Čl. 3 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii a článek 24 Listiny základních práv Evropské unie.

⁴ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Strategie EU pro práva dítěte“, (COM(2021) 142, s. 1); k dosažení cílů stanovených ve strategii Komise zajistí, aby bylo hledisko práv dítěte začleněno do všech relevantních politik, právních předpisů a programů financování. To bude součástí úsilí o vytvoření kultury vstřícné k dětem v rámci tvorby politik EU a bude to rovněž podpořeno poskytováním odborné přípravy zaměstnanců EU a budováním jejich kapacit, jakož i posílenou vnitřní koordinací prostřednictvím týmu koordinátorky Komise pro práva dítěte. Bude vypracován kontrolní seznam, na jehož základě bude možné ověřovat začleňování problematiky práv dítěte. Více informací viz doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti.

6. cílem strategie Evropské unie pro mládež na období 2019–2027, která podporuje účast mladých lidí na demokratickém životě a sociální a občanskou angažovanost, je zajistit, aby všichni mladí lidé disponovali zdroji potřebnými k účasti ve společnosti. Nedílnou součástí této strategie je 11 evropských cílů v oblasti mládeže, které jsou pro tyto závěry relevantní, zejména cíl #9 „Prostor a účast pro všechny“, který je zaměřen na posílení demokratické účasti a autonomie mladých lidí a na vymezení prostoru věnovaného mládeži ve všech sférách společnosti;
7. doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti, doporučuje členským státům, aby dětem v nouzi zaručily⁵ účinný a bezplatný přístup k vysoce kvalitnímu předškolnímu vzdělávání a péči, ke vzdělávání a školním činnostem, alespoň k jednomu zdravému jídlu každý školní den a ke zdravotní péči, jakož i účinný přístup ke zdravé výživě a odpovídajícímu bydlení. Všechny členské státy připravily své národní akční plány, jak toto doporučení provést;
8. evropské prohlášení o digitálních právech a zásadách pro digitální dekádu obsahuje zásady a závazky týkající se ochrany a posílení postavení dětí a mladých lidí v digitálním prostředí⁶;

⁵ Rozumí se osoby mladší 18 let, které jsou ohroženy chudobou nebo sociálním vyloučením, viz čl. 3 písm. a) doporučení.

⁶ Společné prohlášení Evropského parlamentu, Rady a Evropské komise o digitálních právech a zásadách pro digitální dekádu (2023/C 23/01).

9. Evropská strategie pro lepší internet pro děti (BIK+) a nařízení o digitálních službách jsou základními prvky, které mají zajistit ochranu, posílení postavení a respektování dětí a jejich duševního zdraví, jakož i jejich osobní pohody v online prostředí, a to i prostřednictvím iniciativ zaměřených na zvyšování povědomí o jejich právech;
10. závěry Rady o strategii EU pro práva dítěte⁷ vítají iniciativu Komise, jejímž cílem je začlenit hledisko práv dětí do všech relevantních politik, právních předpisů a programů financování EU, a zdůrazňují význam posílení účasti dětí na politickém a demokratickém životě na místní, regionální, celostátní a unijní úrovni, mimo jiné vytvářením nových a podporou stávajících mechanismů pro smysluplnou, inkluzivní a bezpečnou účast dětí, a prosazováním rovné účasti dětí bez jakékoli diskriminace, a znovu potvrzují, že je důležité společně s mezinárodními organizacemi, konkrétně s Radou Evropy a Organizací spojených národů, vyvíjet úsilí o ochranu a prosazování práv dětí v EU a na celém světě;
11. závěry Rady o evropských a mezinárodních politických programech týkajících se dětí, mládeže a práv dětí vyzývají členské státy, aby spolupracovaly a hrály v této oblasti i na budoucích mezinárodních jednáních o právech dětí aktivní úlohu, a to jak na úrovni odborníků, tak i na úrovni ministrů⁸;

⁷ Závěry Rady ze dne 9. června 2022 o Strategii EU pro práva dítěte (dokument 10024/22).

⁸ Závěry Rady ze dne 19. listopadu 2010 o evropských a mezinárodních politických programech týkajících se dětí, mládeže a práv dětí (2010/C 326/01).

12. Úmluva Organizace spojených národů o právech dítěte (UNCRC), její opční protokoly a obecné připomínky Výboru pro práva dítěte tvoří základní smlouvu, která stanoví občanská, politická, hospodářská, sociální, zdravotní a kulturní práva dětí, a Agenda OSN pro udržitelný rozvoj 2030 se snaží poskytnout dětem a mladým lidem příznivé prostředí k plnému uplatňování jejich práv a schopností;
13. Strategie Rady Evropy týkající se práv dítěte (2022–2027) zaujímá průřezový přístup a podrobněji se zabývá četnými a často vzájemně souvisejícími problémy, s nimiž se děti a osoby chránící jejich práva potýkají, ale také posílením úlohy dětí, posílením jejich práva být vyslechnuty a ovlivňovat rozhodnutí dospělých, jakož i mezioborovými a meziagenturními reakcemi, které jsou nezbytné k přijetí účinných opatření. Strategie rovněž usiluje o nalezení synergií s prioritami a opatřeními navrženými v jiných strategiích a akčních plánech Rady Evropy, jako je strategie sektoru pro mládež 2030, a s EU, zejména se Strategií EU pro práva dítěte⁹;
14. ve strategii sektoru Rady Evropy pro mládež 2030 se uvádí, že cílem sektoru Rady Evropy pro mládež by mělo být umožnit mladým lidem v celé Evropě aktivně prosazovat, bránit a podporovat základní hodnoty Rady Evropy, jimiž jsou lidská práva, demokracie a právní stát, a mít z nich prospěch, čehož lze dosáhnout zejména posílením přístupu mladých lidí k právům, rozvojem znalostí mládeže a rozšířením jejich účasti. Strategie uznává, že je důležité dosáhnout soudržnosti a synergie s činností všech relevantních mezinárodních zúčastněných aktérů v oblasti mládeže, zejména s Evropskou unií a Organizací spojených národů¹⁰;

⁹ Strategie Rady Evropy týkající se práv dítěte (2022–2027) (s. 10 a 5, 13, 27, 33, 39, 50).

¹⁰ Rezoluce Výboru ministrů CM/Res(2020)2 o strategii sektoru mládeže do roku 2030 (s. 13–14).

15. ve vzdělávací strategii Rady Evropy na období 2024–2030 se uvádí, že její celková dlouhodobá vize spočívá v tom, že všichni účastníci vzdělávání budou moci plně uplatňovat svá práva jakožto aktivní občané v evropské demokratické společnosti. Této dlouhodobé vize lze dosáhnout ve spolupráci s členskými státy prostřednictvím programu, jehož hlavním posláním je zvýšit kvalitu a dostupnost vzdělávání s cílem zlepšit získávání znalostí a kompetencí pro život v demokratické společnosti a zajistit rovné příležitosti pro všechny účastníky vzdělávání;

UZNÁVAJÍCE, ŽE:

16. od roku 2010 bylo dosaženo významného pokroku, pokud jde o uznání a pokrok v oblasti práv a osobní pohody dětí a mládeže, a to jak v Evropě, tak v celosvětovém měřítku. Byly přijaty mezinárodní dohody a závazky zaměřené na zlepšení životních podmínek dětí a mladých lidí. Mezi významné příklady patří cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje, první komplexní Strategie EU pro práva dítěte a strategie EU pro mládež na období 2019–2027, jakož i významné příspěvky a zdroje poskytnuté Radou Evropy v oblasti práv mládeže a účasti mladých lidí, jako je doporučení CM/Rec(2016)7 o přístupu mladých lidí k právům;
17. děti a mladí lidé v celé Evropské unii čelí měnící se a složité společnosti¹¹ vyznačující se řadou bezprecedentních událostí a výzev, jako je trojí planetární krize (změna klimatu, úbytek biologické rozmanitosti a znečištění), pandemie COVID-19, negativní aspekty spojené se zrychlením digitální revoluce, jakož i válečná agrese Ruska vůči Ukrajině, konflikt na Blízkém východě, další konflikty a války ve světě a jiné bezpečnostní hrozby. Tyto okolnosti a jevy mají rovněž dopad na duševní zdraví a osobní pohodu dětí a mladých lidí;

¹¹ „V souvislosti s válečnou agresí Ruska vůči Ukrajině se znepokojením konstatujíc, že v průběhu ozbrojených konfliktů a po jejich skončení jsou děti vystaveny většímu riziku než dospělí, a potvrzujíc, že je třeba je chránit, především před odvedením do armády a využíváním v armádě či jiných typech ozbrojených sil, jakož i před obchodováním s lidmi, nelegálním osvojováním, pohlavním vykořisťováním a před jejich odloučením od rodiny; že totéž platí i pro jiné krize a mimořádné situace způsobené terorismem, krizí v oblasti veřejného zdraví, hospodářskou krizí, změnou klimatu či přírodními katastrofami.“ Závěry Rady ze dne 9. června 2022 o Strategii EU pro práva dítěte (dokument 10024/22, s. 3).

18. děti a mladí lidé jsou individuálními nositeli práv a aktéry změn a hrají důležitou roli v naší společnosti, a to jak v současnosti, tak v budoucnosti. Neustále se aktivizují v souvislosti s otázkami, které je znepokojují, což přispívá k pozitivním změnám ve společnosti¹². Dětem a mladým lidem v celé jejich rozmanitosti by mělo být umožněno, aby se pozitivně a aktivně angažovali v řešení otázek, které je znepokojují, měli by v tom být podporováni a mělo by být v tomto ohledu posíleno jejich postavení, a to jak ve fyzickém, tak v digitálním prostředí, a měl by jim být poskytnut prostor pro vyjádření jejich stanovisek a názorů. Na základě stávajících iniciativ by tento prostor měl být přizpůsoben specifickým potřebám cílových skupin a mělo by se zajistit, aby účast byla smysluplná, inkluzivní a bezpečná. Měly by být vytvořeny úzké synergie, aby se zajistila nepřetržitá účast dětí a mladých lidí;
19. je třeba opětovně potvrdit a posílit závazek prosazovat, chránit a naplňovat práva dětí a podporovat rovný a spravedlivý přístup mladých lidí k jejich právům a příležitostem, což je jádrem evropských a mezinárodních politik;

BEROUCÉ NA VĚDOMÍ:

20. nejnovější dokument z roku 2023 nazvaný „Evropské a mezinárodní politické programy týkající se dětí, mládeže a práv dětí“;
21. doporučení Komise o podpoře zapojení a účinné účasti občanů a organizací občanské společnosti v procesech tvorby veřejných politik¹³, které je součástí balíčku opatření na obranu demokracie a které zejména podporuje smysluplnou, inkluzivní a bezpečnou účast dětí a mladých lidí bez jakékoli diskriminace a vyzývá členské státy, aby posílily účast dětí a mladých lidí na politickém a demokratickém životě na místní, regionální a celostátní úrovni, a to i ve venkovských a odlehlých oblastech;

¹² Strategie Evropské unie pro mládež na období let 2019–2027 (2018/C 456/01); článek 51 Přeměna našeho světa: Agenda OSN pro udržitelný rozvoj 2030 (A/RES/70/1): „Děti, mladé ženy a muži jsou klíčovými hybateli změn a v nových cílech naleznou platformu pro nasměrování své neomezené aktivistické schopnosti do vytváření lepšího světa.“

¹³ Doporučení Komise o podpoře zapojení a účinné účasti občanů a organizací občanské společnosti v procesech tvorby veřejných politik, C(2023)8627 final, 12.12.2023.

22. doporučení Komise o inkluzivních a odolných volebních procesech v Unii a o posílení evropského charakteru a efektivního průběhu voleb do Evropského parlamentu¹⁴, které se týká podpory mladých občanů při výkonu jejich volebních práv, a to jak jako voličů, tak kandidátů, a podpory politické angažovanosti, se zvláštním zaměřením na mladé lidi, zejména prvovoliče. Tato podpora může zahrnovat činnosti, jako jsou např. podpora výchovy k občanství, pořádání volebních simulací ve školách, vědomostních testů nebo uměleckých soutěží o volbách, komunikační kampaně přátelské vůči mladým lidem, volební průvodci, jejichž cílem je seznámit děti a dospívající s procesem registrace a hlasování, povzbuzování studentů, aby se stali volebními pozorovateli, a programy vzájemné spolupráce;
23. Evropskou strategii pro lepší internet pro děti (BIK+), která podporuje komplexní přístup zaměřený na prevenci a zahrnující více zúčastněných stran, který je založen na bezpečném digitálním prostředí přiměřeném věku, posílení postavení v digitální oblasti a aktivní účasti dětí, a která staví činnosti zaměřené na zapojení dětí a mládeže do popředí pozornosti; rovněž nařízení o digitálních službách, jehož hlavním cílem je ochrana dětí;
24. závěry Rady o posílení digitálního postavení¹⁵, v nichž se členské státy vyzývají, aby zvyšovaly povědomí veřejnosti, včetně dětí a mladých lidí, o tom, jak je důležité, aby si v digitálním světě chránili soukromí a osobní údaje, včetně práva na přístup k vlastním osobním údajům a práva být zapomenut, a jak si nastavit ochranu soukromí a k ochraně svých osobních údajů využívat šifrování. Kromě toho se členské státy vyzývají, aby přijaly nezbytná opatření k poskytování zvláštní ochrany anebo digitálních dovedností přizpůsobených na míru potřebám dětí a mladých lidí;

¹⁴ Doporučení Komise (EU) 2023/2829 ze dne 12. prosince 2023 o inkluzivních a odolných volebních procesech v Unii a o posílení evropského charakteru a efektivního průběhu voleb do Evropského parlamentu.

¹⁵ Závěry Rady o posilování digitálních kompetencí pro ochranu a prosazování základních práv v digitálním věku (dokument 14309/23).

25. výsledky odborného semináře, konaného ve dnech 21.–23. ledna 2024 v Lovani, a jeho doporučení týkající se opatření (viz příloha IV);

ZDŮRAZŇUJÍCE:

26. zásadní význam práce vykonané v oblasti dětí, mládeže a práv dětí, jakož i úlohu práce s mládeží při prosazování, podpoře, rozvoji a obraně práv dětí a mladých lidí;
27. nutnost začlenit práva dětí, jakož i hledisko dětí a hledisko mládeže do všech relevantních oblastí politiky s cílem zajistit soudržné, komplexní a inkluzivní politiky určené pro děti a mladé lidi, zejména pro osoby s omezenými příležitostmi¹⁶, osoby v nejzranitelnějších situacích,¹⁷ včetně osob se zdravotním postižením, osoby z komunity LGBTI¹⁸, jakož i pro osoby přistěhovaleckého původu, které jsou vysídleny nebo hledají útočiště;
28. hodnotu aktivního zapojení a účasti dětí a mladých lidí do rozhodnutí, která ovlivňují jejich život, a to případně i do voleb, a uznání jejich práva účastnit se záležitostí, které se jich týkají, v souladu se zásadami zakotvenými v Úmluvě Organizace spojených národů o právech dítěte,¹⁹ článku 7 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, čl. 24 odst. 1 a 2 Listiny základních práv EU a v souladu se Strategií EU pro práva dítěte a strategií EU pro mládež, včetně dialogu EU s mládeží;

¹⁶ Organizace spojených národů o právech dítěte (UNCRC), Obecná připomínka č. 4 o zdraví a rozvoji dospívajících v souvislosti s Úmluvou o právech dítěte.

¹⁷ Usnesení o výsledcích devátého cyklu dialogu EU s mládeží 2023/C 185/04, bod 36 a závěry Rady o prosazování začleňování problematiky mládeže do rozhodovacích procesů politik v Evropské unii (C/2023/1337) a Obecná připomínka Výboru OSN pro práva dítěte č. 12 (2009) o právu být vyslechnut.

¹⁸ Závěry Rady a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, o podpoře začleňování problematiky mládeže do rozhodovacích procesů v Evropské unii (C/2023/1342) Strategie pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020–2025 (COM(2020) 698 final).

¹⁹ Článek 12 Úmluvy OSN o právech dítěte.

VÍTAJÍCE:

29. společné úsilí EU, unijní programy, iniciativy a nástroje, jako je Erasmus+, posílené záruky pro mladé lidi²⁰, záruka EU pro děti, Evropský sbor solidarity, Konference o budoucnosti Evropy (2021–2022), Evropský rok mládeže (2022) a jeho odkaz, dialog EU s mládeží, síť EU pro práva dětí, platforma EU pro účast dětí, portál wiki zaměřený na mládež (Youth Wiki), Evropský portál pro mládež, platforma Lepší internet pro děti (BIK) a unijní prohlášení o digitálních právech a zásadách²¹;
30. zaměření programu Občané, rovnost, práva a hodnoty (2021–2027) mimo jiné na podporu, rozvíjení a provádění komplexních politik, jejichž cílem je ochrana práv dítěte a jejich prosazování²²;
31. zaměření programu Erasmus+ a zásady 1 evropského pilíře sociálních práv na význam kvalitního předškolního vzdělávání a péče;
32. činnost koordinátorky EU pro mládež a koordinátorky Evropské komise pro práva dítěte, jakož i činnost národních koordinátorů záruky pro děti, jejichž úkolem je účinná koordinace a monitorování provádění doporučení ohledně záruky pro děti;

²⁰ Doporučení Rady ze dne 30. října 2020 o mostu k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi.

²¹ „Ochrana a posílení postavení dětí a mladých lidí v digitálním prostředí“ v kapitole V s názvem „Bezpečnost, ochrana a posílení postavení“ v rámci společného prohlášení o digitálních právech a zásadách (2023/C 23/01).

²² Článek 4 nařízení 2021/692, kterým se zavádí program Občané, rovnost, práva a hodnoty.

BEROUCÉ V ÚVAHU, ŽE:

33. vyhlídky mladých lidí na život a budoucnost významně ovlivňují příležitosti, podpora a ochrana, kterých se jim dostalo v dětství;
34. hladký přechod z dětství do dospělosti, zejména pro mladé lidi ve zranitelném postavení, musí být usnadněn prostřednictvím informovaných politik a lepší koordinace mezi dotčenými politikami;
35. ve věkové skupině, na kterou se vztahuje spolupráce EU v oblasti politiky mládeže, existuje překryv mezi dětmi a mladými lidmi, zejména do věku 18 let;
36. cílem těchto závěrů Rady je zvýšit informovanost a navrhnout způsoby, jak dosáhnout lepší spolupráce, koordinace, informování a výměny na evropské úrovni, pokud jde o oblasti politiky spadající do oblasti působnosti těchto závěrů;

PROTO VYZÝVAJÍ ČLENSKÉ STÁTY NA PŘÍSLUŠNÝCH ÚROVNÍCH, ABY
S NÁLEŽITÝM OHLEDEM NA SVÉ KONKRÉTNÍ VNITROSTÁTNÍ PODMÍNKY:

37. zvážily vypracování a provádění vnitrostátních strategií nebo jiných rovnocenných integrovaných nebo koordinovaných politik v oblasti práv dětí a mládeže nebo další rozpracování stávajících strategií nebo politik v této oblasti a usilovaly o soudržnost mezi politikami týkajícími se dětí, práv dětí a záležitostí mládeže, čímž se zajistí, aby práva dětí, hledisko dítěte a hledisko mládeže byly koordinovány ve všech relevantních oblastech politiky a zároveň reagovaly na specifické potřeby související s věkem, a to s ohledem na přístup založený na právech dětí a relevantní *acquis* EU;
38. případně zajistily, aby účast dětí a mládeže byla strukturálně začleněna do rozhodovacích procesů, které se týkají dětí a mladých lidí, a to zřízením přístupných platforem a mechanismů, které budou podporovat jejich aktivní účast, nebo zlepšením přístupnosti stávajících platforem nebo mechanismů, poskytnutím zdrojů a podpory nezbytných pro jejich účinné fungování a zajištěním toho, aby jejich účast byla smysluplná, inkluzivní a bezpečná;
39. podporovaly nástroje a programy zohledňující věk a osoby se zdravotním postižením, které jsou určeny k usnadnění účasti dětí a mládeže na rozhodovacích procesech na místní, regionální, celostátní a unijní úrovni (jako je program Erasmus+ (mládež), včetně dialogu EU s mládeží, Evropský portál pro mládež, platforma pro zapojení občanů a platforma EU pro účast dětí);
40. zvýšily své úsilí v oblasti prevence a potírání všech forem násilí páchaného na dětech a mladých lidech, a to i prostřednictvím přijetí opatření na ochranu dětí a mladých lidí před diskriminací z důvodů uvedených v bodě 2, a zajistily bezpečné a inkluzivní prostředí poskytující podporu pro všechny děti ve škole, a zejména pro děti náležející ke zranitelným skupinám, a to při náležitém respektování jejich individuality²³;

²³ Strategie EU pro práva dítěte, COM(2021) 142, s. 7.

41. informovaly a vzdělávaly děti a mladé lidi v celé jejich rozmanitosti o jejich právech a případně povinnostech, včetně práv vyplývajících z občanství EU a případně práva mladých lidí účastnit se voleb, poskytovaly přístupné informace vstřícné k dětem a k mladým lidem, zlepšovaly podporu a přístup ke službám a umožnily jim, aby se stali aktivními a informovanými občany, kteří budou schopni stimulovat pozitivní změny ve svých komunitách i mimo ně. Kromě toho je třeba zvyšovat povědomí ohledně práv dětí a mladých lidí pracovat na vytvoření inkluzivní společnosti;

VYZÝVAJÍ PROTO EVROPSKOU KOMISI, ABY V SOULADU SE ZÁSADOU
SUBSIDIARITY:

42. posilovala vzájemné synergie při provádění Strategie EU pro práva dítěte, strategie EU pro mládež na období 2019–2027 a strategie BIK+ a případných následných strategií prostřednictvím společných priorit a opatření, zejména prostřednictvím spolupráce mezi koordinátorkou EU pro mládež a koordinátorkou Evropské komise pro práva dítěte;
43. usilovala o pokračování fungování Evropského portálu pro mládež, platformy EU pro účast dětí, platformy pro zapojení občanů a platformy Lepší internet pro děti a o synergie mezi nimi, a to poskytováním informací, zdrojů a odpovídajících finančních prostředků, a podrobně se zabývala tím, jak v provozování tohoto portálu a těchto platforem pokračovat v rámci relevantních programů EU s cílem zohlednit specifika a potřeby dětí a mladých lidí;

44. nadále vyvíjela neochvějné úsilí napříč příslušnými oblastmi o zajištění, ochranu a prosazování práv a osobní pohody dětí a mladých lidí v celé jejich rozmanitosti, a to off-line i on-line, a zajistila jejich aktivní účast na utváření Evropy v rámci současných i budoucích politických cyklů EU;
45. posoudila pokračování aktualizace nejnovějšího dokumentu z roku 2023 s názvem „Evropské a mezinárodní politické programy týkající se dětí, mládeže a práv dětí“ prováděné každé dva roky, a to případně s podporou, zapojením a odbornými znalostmi partnerství v oblasti mládeže mezi EU a Radou Evropy;

PROTO VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY A EVROPSKOU KOMISI, ABY V RÁMCI SVÝCH PŘÍSLUŠNÝCH PRAVOMOCÍ A NA PŘÍSLUŠNÝCH ÚROVNÍCH A S NÁLEŽITÝM ZOHLEDNĚNÍM ZÁSADY SUBSIDIARITY:

46. poskytovaly a zajišťovaly přístup k prostoru pro děti a mládež za účelem smysluplné, inkluzivní a bezpečné účasti;
47. podněcovaly monitorování pokroku a hodnocení dopadu politik týkajících se dětí, práv dětí a záležitostí mládeže a využívaly při tom stávajících mechanismů, ukazatelů a referenčních hodnot za účelem posouzení účinnosti přijatých opatření a zajistily, aby tyto procesy monitorování a hodnocení byly z hlediska dětí a mladých lidí inkluzivní.

Referenční dokumenty

Interinstitucionální dokumenty EU

- Smlouva o Evropské unii
- Smlouva o fungování Evropské unie
- Listina základních práv Evropské unie (2012/C 326/02).

Evropské orgány

- Usnesení Rady a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, o výsledcích devátého cyklu dialogu EU s mládeží (2023/C 185/04)
- Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Strategie EU pro práva dítěte“, COM(2021) 142 final
- Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Digitální dekáda pro děti a mládež: nová Evropská strategie pro lepší internet pro děti (BIK+)
- Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2316 ze dne 22. prosince 2021 o Evropském roce mládeže (2022)

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/888 ze dne 20. května 2021, kterým se zavádí program Evropský sbor solidarity a zrušují nařízení (EU) 2018/1475 a (EU) č. 375/2014
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/817 ze dne 20. května 2021, kterým se zavádí program Erasmus+: program Unie pro vzdělávání a odbornou přípravu, pro mládež a pro sport a zrušuje nařízení (EU) č. 1288/2013
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/692 ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí program Občané, rovnost, práva a hodnoty a zrušují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1381/2013 a nařízení Rady (EU) č. 390/2014
- Usnesení Rady Evropské unie a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, o rámci evropské spolupráce v oblasti mládeže: Strategie Evropské unie pro mládež na období let 2019–2027 (2018/C 456/01)
- Závěry Rady ze dne 19. listopadu 2010 o evropských a mezinárodních politických programech týkajících se dětí, mládeže a práv dětí (2010/C 326/01).

Rada Evropy

- Strategie Rady Evropy v oblasti vzdělávání na období 2024–2030
- Strategie Rady Evropy pro práva dítěte (2022–2027)
- Strategie Rady Evropy pro odvětví mládeže do roku 2030.

Organizace spojených národů

- Úmluva Organizace spojených národů o právech dítěte a její opční protokoly a obecné připomínky
- Agenda OSN pro udržitelný rozvoj 2030 (Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030).

Definice hlavních konceptů pro účely těchto závěrů:

Děti

„Každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve.“ (v souladu s článkem 1 Úmluvy Organizace spojených národů o právech dítěte)

Mládež

Mladí lidé ve věku 13 až 30 let (podle definice v článku 2 nařízení 2021/817, kterým se zavádí program Erasmus+)

Další odkazy, dokumenty, zprávy, údaje:

Evropská unie

- Platforma EU pro účast dětí 2023
- Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o Evropském roce mládeže 2022, COM(2024)1
- Doporučení Komise o podpoře zapojení a účinné účasti občanů a organizací občanské společnosti v procesech tvorby veřejných politik, C(2023)8627 final, 12.12.2023
- Doporučení Komise (EU) 2023/2829 ze dne 12. prosince 2023 o inkluzivních a odolných volebních procesech v Unii a o posílení evropského charakteru a efektivního průběhu voleb do Evropského parlamentu
- Závěry Rady a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, o podpoře začleňování problematiky mládeže do rozhodovacích procesů v Evropské unii (C/2023/1342)

- Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o komplexním přístupu k duševnímu zdraví (COM(2023) 298 final)
- Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2316 ze dne 22. prosince 2021 o Evropském roce mládeže (2022)
- Závěry Rady a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, o ochraně a vytváření občanského prostoru pro mladé lidi, který usnadňuje smysluplnou účast mládeže (2021/C 501 I/04)
- Závěry Rady a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, o posilování víceúrovňové správy v rámci podpory účasti mladých lidí v rozhodovacích procesech (2021/C 241/03)
- Doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti
- Doporučení Rady ze dne 30. října 2020 o mostu k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi a o nahrazení doporučení Rady ze dne 22. dubna 2013 o zavedení záruk pro mladé lidi (2020/C 372/01)
- Evropský pilíř sociálních práv

- Usnesení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě ze dne 20. května 2014 o přehledu týkajícím se procesu strukturovaného dialogu včetně sociálního začleňování mladých lidí (2014/C 183/01)
- Iniciativa Evropské komise týkající se integrovaných systémů ochrany dětí
- Společné prohlášení Evropského parlamentu, Rady a Evropské komise o digitálních právech a zásadách pro digitální dekádu (2023/C 23/01).

Rada Evropy

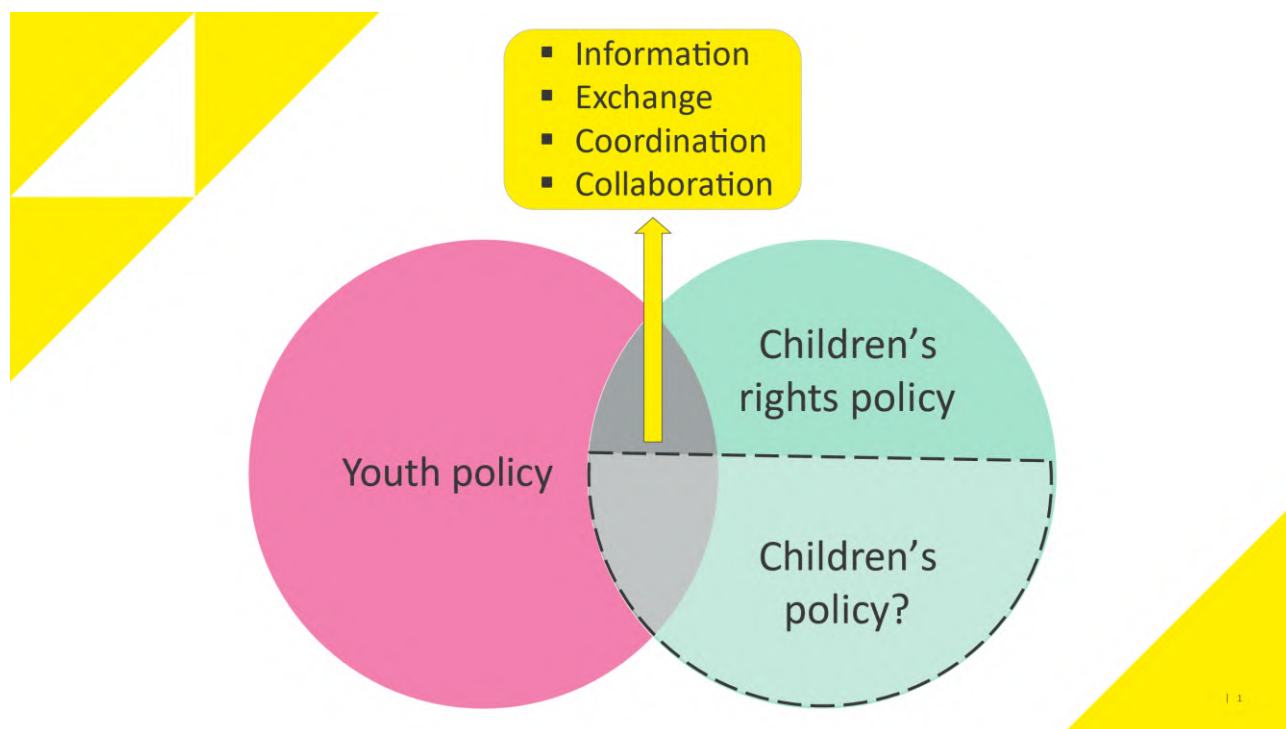
- Doporučení Rady Evropy CM/Rec(2023)9 o aktivní politické účasti mladých lidí pocházejících z prostředí národnostních menšin
- Doporučení Rady Evropy CM/Rec(2016)7 o přístupu mladých lidí k právům
- Doporučení Rady Evropy CM/Rec(2012)2 o účasti dětí a mladých lidí mladších 18 let.

Organizace spojených národů

- Obecné připomínky, Výbor OSN pro práva dítěte
- Deklarace mládeže u příležitosti 75. výročí Všeobecné deklarace lidských práv
- Pokyny generálního tajemníka Organizace spojených národů o zohledňování práv dítěte
- Informační zpráva generálního tajemníka č. 3: smysluplné zapojení mládeže do tvorby politik a rozhodovacích procesů
- Rezoluce 51/17 „Mládež a lidská práva“ přijatá Radou pro lidská práva dne 6. října 2002
- Zpráva generálního tajemníka OSN: „Naše společná agenda“
- Rezoluce Rady bezpečnosti OSN 2250 o mládeži, míru a bezpečnosti (2015)
- Strategie OSN pro mládež
- Rezoluce Rady bezpečnosti OSN o agendě týkající se dětí a ozbrojených konfliktů, konkrétně: 1261 (1999); 1314 (2000); 1379 (2001); 1460 (2003); 1539 (2004); 1612 (2005); 1882 (2009); 1998 (2011); 2068 (2012); 2143 (2014); 2225 (2015); 2427 (2018); 2601 (2021).

Zpráva o výsledcích evropského odborného semináře o hodnocení a aktualizaci evropských a mezinárodních politických programů v oblasti dětí, mládeže a práv dětí, který se konal ve dnech 21.–23. ledna 2024 v Lovani během belgického předsednictví Rady Evropské unie: Dr. Dan Moxon (hlavní zpravodaj):

Model soudržnosti politik v oblasti dětí, mládeže a práv dětí



Doporučená opatření

- vytvořit stálý mechanismus na úrovni EU pro usnadnění koordinace, spolupráce, sdílení informací a výměny poznatků mezi oblastmi politiky mládeže a práv dětí v rámci členských států a na úrovni EU. Cílem tohoto mechanismu by mělo být usnadnění soudržnosti politik mezi těmito oblastmi a podpora soudržnosti v hlavních tematických oblastech součinnosti;

- pokračovat v koordinovaném přístupu mezi koordinátorkou EU pro mládež a koordinátorkou pro práva dětí s cílem zajistit, aby práva dětí, práva mladých lidí a hledisko dětí a mládeže byly začleňovány do všech relevantních oblastí politiky na úrovni EU. V rámci toho by obě koordinátorky měly pravidelně monitorovat a identifikovat obavy, které jsou dětem a mladým lidem společné a které vyvstávají prostřednictvím dialogu EU s mládeží, platformy EU pro účast dětí a dalších participativních mechanismů. Poté by měla být přijata společná opatření na podporu meziodvětvových politických reakcí;
- zvážit, jakým způsobem by bylo možné řešit problematiku práv dětí a jejich názory s využitím plného potenciálu rámce pro zlepšování právní úpravy, a zejména zda lze vytvořit mechanismus „kontroly vlivu budoucích politik na děti a mládež“ coby doplňkový nebo integrovaný mechanismus vedle nového mechanismu kontroly vlivu budoucích politik na mládež (tzv. „EU youth check“), který EU již zavedla;
- pokračovat v aktualizaci nejnovějšího dokumentu s názvem „Evropské a mezinárodní politické programy týkající se dětí, mládeže a práv dětí“ prováděné každé dva roky a dále na ni navázat mapováním soudržnosti politik mezi politikou týkající se dětí, mládeže a práv dětí na vnitrostátní úrovni;

- provádět systematickou analýzu a výzkum, pokud jde o konkrétní příležitosti pro soudržnost politik v hlavních oblastech součinnosti. V rámci této analýzy by se měly identifikovat příklady osvědčených postupů, replikovatelné nástroje a potenciál pro společné provádění nebo monitorování iniciativ mezi oběma oblastmi;
- lépe využívat stávající platformy pro sdílení informací, jako je unijní portál wiki zaměřený na mládež (Youth Wiki), s cílem zmapovat stávající činnosti v oblasti spolupráce nebo koordinace na vnitrostátní úrovni napříč politikou týkající se dětí, mládeže a práv dětí v členských státech a sdílet informace o těchto činnostech.

Tato doporučení představují výchozí body pro rozvoj větší soudržnosti, které vyplynuly z diskuse na odborném semináři. Pravděpodobně budou zapotřebí další konkrétní opatření, která budou identifikována v průběhu realizace programu zaměřeného na zajištění soudržnosti. K dosažení pokroku v této oblasti bude především nutná společná politická vůle a zapojení všech aktérů, včetně evropských orgánů, členských států a občanské společnosti, a to ve spolupráci s dětmi a mladými lidmi.
